

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته روابط بین الملل

موضوع :

حضور اسرائیل در عراق و تاثیر آن بر امنیت اسرائیل

استاد راهنما :

دکتر سید حسن میر فخرایی

استاد مشاور :

دکتر سید جلال دهقانی فیروز آبادی

نگارش :

فرشید دیلمقانی

بهار ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۲	طرح مسأله
۲	بررسی ادبیات موضوع
۳	سوال اصلی تحقیق
۳	سوالات فرعی تحقیق
۳	فرضیه ی اصلی تحقیق
۴	مفروضهای تحقیق
۵	متغیرهای تحقیق
۵	تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق
۶	نقطه تمرکز زمانی و مکانی تحقیق
۶	علل انتخاب موضوع پژوهش
۶	اهداف و اهمیت تحقیق
۷	روش تحقیق
۷	روش گردآوری اطلاعات
۸	موانع و مشکلات در انجام تحقیق
۸	سازماندهی تحقیق

فصل دوم : چهارچوب نظری (امنیت - نظریه بازی ها)

۱۱.....	مفهوم امنیت
۱۷.....	امنیت ملی
۲۰.....	اهداف امنیت ملی
۲۱.....	گروه بندی هدف های امنیت ملی
۲۵.....	مطالعات امنیتی رئالیستی
۲۸.....	مفروضات امنیتی رئالیستی
۳۱.....	الگوهای رفتاری بازیگران در مطالعات رئالیستی
۳۳.....	نظریه بازیها در روابط بین الملل

فصل سوم : خاورمیانه و امنیت اسرائیل

۳۸.....	ژئوپلیتیک خاورمیانه
۴۳.....	متن کامل طرح "خاورمیانه بزرگ" آمریکا
۵۰.....	دیدگاه های انتقادی در باب طرح خاورمیانه بزرگ
۵۴.....	ارزیابی اهداف طرح خاورمیانه بزرگ و پیامدهای امنیتی آن بر منطقه
۶۰.....	طرح خاورمیانه بزرگ و امنیت جمهوری اسلامی ایران
۶۵.....	تاریخچه تأسیس سازمان جهانی صهیونیسم
۶۸.....	تأسیس رژیم صهیونیستی اسرائیل
۷۱.....	امنیت اسرائیل

- دکترین سنتی امنیت ملی اسرائیل ۷۲
- ضعف های امنیتی اسرائیل ۸۱
- استراتژی امنیتی اسرائیل ۸۲
- تحولات نظام بین الملل و پیامدهای آن بر امنیت اسرائیل ۸۳
- تحولات منطقه ای و پیامدهای آن بر امنیت ملی اسرائیل ۸۴

فصل چهارم : اسرائیل در شمال عراق

- ویژگیها و اهمیت منطقه شمال عراق ۸۹
- الف) جغرافیا ۸۹
- ب) سیاست ۸۹
- پ) اقتصاد ۹۱
- سیاست خارجی اسرائیل در شمال عراق ۹۲
- روابط اسرائیل با کردستان عراق قبل از صدام حسین (دهه ۱۹۶۰) ۹۲
- روابط اسرائیل با کردستان عراق در زمان صدام حسین ۹۴
- روابط اسرائیل با کردستان عراق بعد از جنگ خلیج فارس (۱۹۹۱) ۹۸
- طرح B ۱۰۱
- عوامل مؤثر حضور اسرائیل در شمال عراق ۱۰۸
- علل تمایل دولت شمال عراق برای همگرایی با اسرائیل ۱۱۲
- حضور اسرائیل در شمال عراق ۱۱۶

الف) سیاسی	۱۱۶
ب) نظامی - اطلاعاتی	۱۱۹
پ) فرهنگی	۱۲۶
ت) اقتصادی	۱۳۵

فصل پنجم : حضور اسرائیل در شمال عراق و تأثیر آن بر امنیت اسرائیل

سیاست خارجی اسرائیل	۱۴۲
علل تمایل اسرائیل به همگرایی با شمال عراق	۱۵۴
فرصت های پیش روی اسرائیل در عراق جدید	۱۵۷
چالش های پیش روی اسرائیل در عراق جدید	۱۶۱
الف) نا امنی عراق	۱۶۱
ب) نفوذ فزاینده ایران در عراق	۱۶۱
پ) چالش ترکیه	۱۶۲
حضور اسرائیل در شمال عراق و تأثیر آن بر امنیت اسرائیل	۱۶۴
الف) تأثیر نظامی و امنیتی	۱۶۴
ب) تأثیر فرهنگی - اجتماعی	۱۶۴
پ) تأثیر اقتصادی	۱۶۵
ت) تأثیر سیاسی	۱۶۶
حضور اسرائیل در شمال عراق و تأثیر آن بر امنیت جمهوری اسلامی ایران	۱۶۸

نتیجه گیری ۱۷۰

منابع و مأخذ :

منابع فارسی ۱۷۶

الف) کتابها ۱۷۶

ب) مقالات ۱۷۷

منابع لاتین ۱۷۹

الف) کتابها ۱۷۹

ب) مقالات ۱۸۱

آدرس های اینترنتی ۱۸۲

فصل اول

کلیات

۱ - طرح مسأله [تعریف و اهمیت موضوع] :

کشور عراق واقع در قلب خاورمیانه به علت اهمیت استراتژیک و ژئوپلتیک و دارا بودن منابع غنی نفت و گاز یکی از مهمترین کشورهای منطقه به شمار می رود. قرار گرفتن این کشور در مجاورت همسایگان قدرتمندی چون جمهوری اسلامی ایران، ترکیه و عربستان و نزدیکی آن به اسرائیل اهمیت این کشور را دوچندان میکند. بعد از جنگ دوم خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ و بویژه اشغال آن در جنگ سوم در سال ۲۰۰۳ و سقوط صدام حسین و با توجه به خلأ قدرت بوجود آمده در عراق این کشور بیش از پیش مورد توجه قدرتهای منطقه ای و فرامنطقه ای واقع شده است. جغرافیای انسانی، ترکیب چند ملیتی ناهمگون در عراق (اعراب شیعه و سنی، کردها و ترکمن ها)، ظرفیت بالای اقتصادی این کشور و اهمیت سیاسی آن زمینه های مساعدی را برای حضور و مداخله کشورهای مختلف فراهم می آورد. در میان کشورهای اشغالگر ائتلاف به رهبری آمریکا و دیگر کشورهای حاضر در عراق، حضور کشوری چون اسرائیل بویژه در شمال عراق شک و شبهات زیادی را نسبت به نیات این کشور در این منطقه باعث می شود. دلایل حضور اقتصادی، فرهنگی، نظامی و اطلاعاتی اسرائیل در شمال عراق و در مجاورت ایران، سوریه و ترکیه میتواند اهمیت فوق العاده ای برای این کشورها داشته باشد، ضمن اینکه این حضور خود میتواند تضمینی برای امنیت ملی اسرائیل بوده و در آینده با تحکیم روابط سیاسی - استراتژیکی خود متحدی دیگر در پیرامون امنیتی خود بدست آورده باشد و با شکستن حلقه محاصره اعراب، از این ناحیه کنترل بیشتری بر دیگر کشورهای مطرح خاورمیانه داشته باشد.

۲ - بررسی ادبیات موجود :

در زمینه سیاست پیرامونی اسرائیل و حضور آن در کشورهای پیرامونی دور و نزدیک کتاب ها و مقالاتی نوشته شده است ولی عمده این نوشته ها به سایر نواحی همانند قفقاز و آسیای مرکزی اشاره دارند. به

علت تازگی موضوع شمال عراق و خود مختاری محدود اقلیم کردستان در سالهای اخیر هنوز کتابی که به طور اخص به این موضوع پردازد موجود نیست، ولی در زمینه سیاست پیرامونی اسرائیل می توان به کتاب آقای محمدتقی تقی پور تحت عنوان " استراتژی پیرامونی اسرائیل " اشاره کرد. همچنین خانم دکتر سعیده لطفیان استاد دانشگاه تهران و آقای دکتر رحمن قهرمانپور نیز مقالاتی در زمینه حضور اسرائیل در عراق در ژورنال های تخصصی ارائه داده اند. سایت های مختلف اینترنتی خاورمیانه، اسرائیل و غرب نیز مقالات و اخبار فراوانی را در زمینه این حضور به رشته ی تحریر درآورده اند که در نگارش این پژوهش از همه آن منابع استفاده لازم به عمل آمده است.

۳ - سؤال اصلی تحقیق :

حضور اسرائیل در عراق چه پیامدهایی را می تواند بر امنیت خود اسرائیل داشته باشد؟

۴ - سؤالات فرعی تحقیق :

الف - اسرائیل به دنبال چه مقاصدی در شمال عراق است؟

ب - تأثیر حضور اسرائیل در عراق بر امنیت جمهوری اسلامی ایران چیست؟

پ - حضور اسرائیل در عراق تا چه اندازه میتواند پاره ای از طرح آمریکایی خاورمیانه بزرگ باشد؟

۵ - فرضیه اصلی تحقیق :

اسرائیل سابق بر این با تکیه بر نزدیکی و اتحاد با کشورهای پیرامونی دور خاورمیانه قصد تأمین ثبات و امنیت ملی خود را داشت. با تحولات به وجود آمده در این کشورها بویژه ایران (وقوع انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷ و اخیراً انتخاب آقای احمدی نژاد به سمت ریاست جمهوری و اظهارات تند ایشان علیه

اسرائیل)، ترکیه (پیروزی اسلامگرایان در تشکیل دولت)، پاکستان (ظهور اسلامگرایی شدید) ، ... به نظر میرسد که دولت اسرائیل با تغییری در رویه ی خود جهت تثبیت پایه های امنیتی خویش قصد نفوذ به کشورهای پیرامونی نزدیک خود را دارد. حضور همه جانبه ی اسرائیل در عراق در این راستا بوده و این کشور به دنبال یافتن متحد استراتژیک در عراق می باشد که اقلیم کردستان عراق میتواند یکی از بهترین انتخاب های اسرائیل باشد.

۶ - مفروض های تحقیق

- ۱- ۶) جغرافیای طبیعی و انسانی، منابع انرژی و موقعیت ژئواستراتژیک منطقه شمال عراق اسرائیل را نیز همچون هر کشور دیگری جذب کرده است.
- ۲- ۶) حضور اسرائیل در این منطقه به دلیل نیاز شدید عراق به سرمایه، تکنولوژی و متخصصان خارجی تسهیل شده است.
- ۳- ۶) سیاست و اقتصاد اسرائیل به شدت نیازمند و متکی به کمکها و حمایت های خارجی است.
- ۴- ۶) پس از سقوط صدام، عراق به دلیل یک سری مشکلات سیاسی و اقتصادی آماده بود تا هر گونه حضور خارجی را به شرط کمک های مالی و سرمایه گذاری پذیرا باشد.
- ۵- ۶) جمهوری اسلامی ایران با توجه به اختلاف ایدئولوژیک خود با اسرائیل، حضور این کشور را در مجاورت مرزهای خود تهدیدی علیه امنیت ملی خود میدانند.
- ۶- ۶) اسرائیل علی الظاهر تحت عنوان حضور اقتصادی وارد عراق شده است ولی بر همگان واضح می باشد عوامل سیاسی پشت پرده این حضور نهفته است.
- ۷- ۶) رقابت بر سر شمال عراق اکثراً بین کشورهای منطقه ای و فرا منطقه ای ایران، ترکیه، سوریه، آمریکا، اسرائیل و انگلستان می باشد.

۷ - متغیرهای تحقیق :

الف) متغیر مستقل: حضور اسرائیل در شمال عراق

ب) - متغیر وابسته: امنیت اسرائیل

۸- تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق :

۸-۱) حضور اسرائیل در شمال عراق

الف) حضور اقتصادی

ب) حضور فرهنگی

پ) حضور سیاسی

ت) حضور نظامی - اطلاعاتی

۸-۲) تأثیرات حضور اسرائیل بر امنیت ملی اسرائیل

الف) واگرایی منطقه شمال عراق با دیگر مناطق عرب نشین عراق

ب) واگرایی منطقه شمال عراق با جمهوری اسلامی ایران

پ) تحدید نفوذ جمهوری اسلامی ایران در منطقه (سیاسی - اقتصادی)

ت) تقویت نقش و تأثیر نخبگان سیاسی واگرا در منطقه

ث) افزایش رقابتهای اقتصادی به ضرر منافع همسایگان (ایران - ترکیه)

ج) نزدیکتر شدن دولتمردان منطقه شمال عراق به اسرائیل و آمریکا

چ) تشدید فضای نظامی گری در منطقه

ح) پیدایش یک متحد غیر عرب در نزدیکی اسرائیل و شکستن حلقه محاصره اعراب

خ) تشدید فعالیت های جاسوسی و شنود همسایگان

۹- نقطه تمرکز زمانی و مکانی تحقیق :

نقطه تمرکز زمانی پژوهش حاضر دوران پس از جنگ دوم خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ میلادی بویژه پس از جنگ سوم خلیج فارس در سال ۲۰۰۳ و سقوط صدام حسین می باشد. نقطه تمرکز مکانی منطقه شمال عراق می باشد.

۱۰ - علل انتخاب موضوع پژوهش :

این موضوع بنا به توصیه اساتید گرانقدر و همچنین علاقه ی شخصی اینجانب به موضوع انتخاب شده است. با توجه به حضور کشوری چون اسرائیل در مجاورت مرزهای ایران این موضوع میتواند از حیث حفظ امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران اهمیت داشته باشد. این موضوع از منظر راهبردی نیز میتواند برای کارشناسان رشته های علوم سیاسی، روابط بین الملل و مطالعات منطقه ای حائز اهمیت فوق العاده ای باشد.

۱۱ - اهداف و اهمیت تحقیق :

حضور اسرائیل در این منطقه، حضوری با مفهوم و تأمل برانگیز است. کشوری که فاقد اشتراکات فرهنگی، تاریخی و هویتی در این منطقه می باشد. این حضور زمانی پراهمیت می شود که هم مرزی با ایران نیز به آن اضافه شود.

ابعاد سیاسی- اقتصادی منطقه شمال عراق از نگاه جمهوری اسلامی ایران قابل اغماض نیست و آن منطقه دارای پتانسیل های عظیم اقتصادی می باشد که می تواند بازار فوق العاده ای برای محصولات و پیمانکاران ایرانی باشد. در بعد سیاسی نیز واگرایی و استقلال منطقه خودمختار اقلیم کردستان عراق در آینده می تواند تأثیرات زیادی بر نواحی مرزی و مناطق کردنشین ایران داشته باشد. تهدید اسرائیل نیز

امری است که همواره امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را با چالش های جدی مواجه خواهد کرد، بویژه اینکه این تهدید از نقطه ای نسبتاً دور به مجاورت مرزهای ایران نقل مکان کند.

هدف از این پژوهش را به جهاتی می توان گامی در تولید ادبیات تحلیلی با حضور متغیر های مشتمل بر "حضور اسرائیل در منطقه" و "تأثیر آن بر امنیت اسرائیل" و همچنین "امنیت جمهوری اسلامی ایران" دانست. طبعاً محتوای تولیدی می تواند به لحاظ کاربردی در دستگاه وزارت خارجه و همچنین در تکمیل مطالعات نظری و کاربردی دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت خارجه به کار بسته شود.

۱۲ - روش تحقیق :

روش پژوهش حاضر توصیفی و تحلیلی می باشد؛ چرا که تنها به ذکر تاریخ، شرح وقایع و روابط نمی پردازد بلکه ضمن دخیل دانستن متغیری با عنوان امنیت ملی به گونه ای تحلیلی به تلفیق با نگرش تئوریک به اثبات فرضیه اصلی تحقیق می پردازد.

۱۳ - روش گرد آوری اطلاعات :

در گردآوری مطالب از منابع کتابخانه ای (شامل کتب، مقالات فارسی و لاتین و بولتن های خبری استفاده شده است. همچنین به منظور روزآمد کردن اطلاعات و تحلیل وقایع جدید با استفاده از ابزارهای جستجوی اینترنتی از سایتهای خبری و تحلیلی مختلف بویژه سایت های خبری اسرائیل و خاورمیانه استفاده شده است. در این زمینه از همکاری و مشاورت اساتید گرانمایه دانشگاه های مختلف استفاده شده است.

۱۴ - موانع و مشکلات در انجام تحقیق :

با توجه به اینکه روابط سیاسی بین اسرائیل و عراق و یا منطقه خودگردان شمال عراق اعلامی نیست و بسیاری از شرکت های اسرائیلی تحت نام و یا پوشش شرکتهای آمریکایی و اروپایی فعالیت می کنند، لذا تحلیل ها و نتیجه گیری ها را فقط باید از اخبار و شواهد بدست آمده از فعالیت های اسرائیلی ها در عراق به دست آورد. از طرفی نیز به دلیل مقوله ی خاص اسرائیل و خطوط قرمزی که در این زمینه در سیاست خارجی کشورمان وجود دارد برخی از مراکز پژوهشی و تحقیقاتی در زمینه ی اسرائیل با محدودیت نشر اطلاعات مواجه اند.

۱۵ - سازمان دهی تحقیق :

پژوهش حاضر که به بررسی حضور اسرائیل در عراق و تأثیر آن بر امنیت اسرائیل پرداخته است از پنج فصل به علاوه یک نتیجه گیری تشکیل شده است.

فصل اول : شامل کلیات می باشد که از نظر گذشته است.

فصل دوم : چهارچوب نظری موضوع پژوهش است که به موضوع امنیت ملی، تئوری رئالیستی در مطالعات بین الملل و نظریه بازیها در روابط بین الملل می پردازد.

فصل سوم : به شناسایی منطقه خاورمیانه، جغرافیای استراتژیک آن ، امنیت اسرائیل و دکتترین سنتی و جدید امنیت ملی این کشور می پردازد.

فصل چهارم : به تغییر در سیاست پیرامونی اسرائیل و حضور اسرائیل در شمال عراق می پردازد که به جنبه های مختلف این حضور اعم از اقتصادی، نظامی، سیاسی و فرهنگی می پردازد.

فصل پنجم : فرضیه ی تحقیق را اثبات نموده، تأثیرات حضور اسرائیل در عراق را بر امنیت اسرائیل خواهد شمرد و به سؤالات تحقیق بر اساس چهارچوب نظری پاسخ خواهد داد.

در ادامه کار یک نتیجه گیری و ارائه راهکار های پیشنهادی می باشد که این تحقیق با ذکر منابع و مآخذ به پایان می رسد.

فصل دوم

چهارچوب نظری
(امنیت - نظریه بازی ها)

امنیت :

مفهوم امنیت اختلاف بر انگیز می باشد که بیشتر نویسندگان در تعریف آن نظریات متفاوتی ارائه داده اند . ولی نوعی اتفاق در نظر در تعریف امنیت معتقد است که امنیت به معنی رهایی از تهدیدات در قبال ارزش های بنیادین برای افراد و گروه ها می باشد .

در این مورد نیز بر سر اینکه تمرکز اصلی باید بر روی « فرد » باشد یا « ملی » یا « بین المللی » اختلاف نظرهای شدیدی وجود دارد . در دوران جنگ سرد بیشتر نوشته های پیرامون امنیت تحت سیطره دیدگاه لزوم حفظ امنیت ملی قرار داشت و عمدتاً تعریف آن یا اصطلاحات نظامی بیان می شد . مهمترین نکته مورد توجه نظریه پردازان و دولتمردان ، توانمندیهای نظامی بود که کشور باید در مقابله تهدیدات خارجی تدارک ببیند. در مقابل برخی از نویسندگان معاصر معتقد به نوعی مفهوم گسترش یافته امنیت هستند . که خارج از محدوده بسته امنیت ملی بتواند ملاحظات دیگری را نیز مورد توجه قرار دهد .

یکی از این نویسندگان معاصر بری بوزان^۱ می باشد که در مطالعه خود با عنوان « ، مردم دولت ها و ترس^۲ » معتقد است به نوعی دیدگاه نسبت به مسئله امنیت نیاز داریم که علاوه بر جنبه های نظامی شامل جنبه های سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و زیست محیطی نیز باشد و با توجه به شرایط گسترده تر و بین المللی تعریف شود .

این دیدگاه مستلزم آن است که کشورها بر " سیاست های بیش از حد معطوف به خود در زمینه امنیت" غلبه کرده و به منافع همسایگان خود نیز بیندیشند .

تحقیق بوزان سؤالات جالب و مهمی را مطرح می کند . از جمله اینکه آیا ملاحظات امنیت ملی و امنیت بین المللی با هم سازگار هستند؟ و یا اینکه با توجه به ماهیت نظام بین المللی ، آیا کشورها می توانند به

1 . Barry Buzan

2 . People , States and Fear

همکاری های بیشتر بین المللی و جهانی فکر کنند . این توجه خاصی به تنش بین امنیت ملی و امنیت بین المللی مورد پذیرش تمامی نویسندگان که درباره مسئله امنیت مطلب می نویسند ، نیست .

گروهی معتقدند تأکید بر کشور و روابط بین کشورهای مختلف موجب نادیده گرفتن تغییرات عمده ای می شود . که پس از پایان جنگ سرد به وجود آمده است .

برخی معتقدند فرآیندهای دو گانه ادغام و تجزیه و کشورها که ویژگی جهان امروز می باشد به این معناست که توجه بیشتری باید به مسئله « امنیت اجتماعی » شود .

بر اساس این دیدگاه ، رشد پدیده ادغام کشورها در مناطقی مانند اروپا نظم سیاسی جهان را که مبنای کشور - ملت ها شکل گرفته بر هم می زند و ملت ها را در چارچوب های سیاسی بزرگتری قرار می دهد (مثل اتحادیه اروپا) .

در عین حال ، تجزیه کشورهای مختلف ، مثل اتحاد جماهیر شوروی و یوگسلاوی مشکلات جدیدی درباره مرزها ، اقلیت ها و ایدئولوژی های سازمان دهنده آنها پدید آورده است که منجر به بی ثباتی منطقه ای فزاینده ای شده است . این منجر به تقویت دیدگاهی شده که معتقد است گروههای قومی - ملی به جای کشورها ، در تجزیه و تحلیل های امنیتی باید در مرکز توجه قرار گیرند .

صاحب نظران دیگری معتقدند که به دلیل اینکه در دهه ۱۹۹۰ جامعه ای جهانی شکل گرفته که در مرحله جنینی است ، تأکید بر امنیت ملی و بین المللی چندان درست نیست .

این اندیشمندان نیز مانند نظریه پردازان « امنیت اجتماعی » به فرو پاشی کشور - ملت ها اشاره می کنند ولی معتقدند نباید به جامعه در سطح قومی - ملی توجه بیشتری شود ، بلکه باید هدف اصلی حفظ امنیت جهانی باشد . این نویسندگان معتقدند یکی از مهم ترین گرایشات در پایان قرن بیستم روند گسترده جهانی شدن بود ، که اکنون در حال کامل شدن است . آنان می پذیرند که این روند ، تهدیدها و مخاطرات خود را به همراه دارد .

این خطرات ها عبارتند از فروپاشی نظام پولی جهانی ، گرم شدن کره زمین و خطرات حوادث هسته ای. این گونه تهدیدها برای امنیت در سطح جهانی عمدتاً خارج از کنترل دولت ها هستند . به نظر این افراد تنها با شکل گیری جامعه ای جهانی می توان به گونه مؤثری به مقابله با این تهدیدات پرداخت . در عین حال نویسندگان دیگری نیز هستند که درباره جهانی شدن تأکید بر تغییر ماهیت دولت ها دارند و معتقدند در سال های آغازین قرن جدید موضوعات امنیتی جدیدی برای کشورها پدید آمده است .

برداشتهای مختلفی از « امنیت » و مفهوم آن در بین نویسندگان و صاحب نظران وجود دارد به عنوان مثال به نظر لیپمن ملتی در امنیت زندگی می کند که برای پرهیز از جنگ مجبور به قربانی کردن ارزش های بنیادین خود نباشد و همچنین اگر به مبارزه طلبیده شد بتواند آن ارزشها را با کسب پیروزی در چنان جنگی محافظت نماید.

آرنولد ولفرز معتقد است که معیار امنیت از لحاظ عینی فقدان تهدید در قبال ارزشهای اکتسابی است از لحاظ ذهنی نبود ترس از اینکه این ارزشها مورد هجوم قرار خواهد گرفت .

باری بوزان می نویسد که در مسئله امنیت بحث اصلی درباره رهایی از تهدیدهاست وقتی این بحث در عرصه نظام بین المللی مطرح می شود ، امنیت به معنی توانایی کشورها و جوامع برای حفظ هویت مستقل و استحکام عملکردی خود است^۱ .

یکی از عناصر ممیز مطالعات استراتژیک ، تمرکز این رشته بر استراتژی نظامی بود که از سوی پیشکسوتان این حوزه دنبال شده است . آنان معتقد هستند که بازیگران در سیستم بین المللی از ابزار نظامی به منظور دستیابی به مقاصد یا اهداف سیاسی استفاده می نمایند ، لذا دولت ها به جهت تسلط بر قدرت نظامی ، بازیگران اصلی نظام بین الملل هستند . با این وجود بازیگران غیر دولتی مانند تروریست ها ، جدایی طلبان و نهضت های آزادی بخش ملی نیز مورد توجه بوده ، اما از آنجا که این بازیگران نیز

1. Barry . Buzan , " An Introducnon to Strategic Studies : Military technology and International Kelation " , (London , 1984) , P .3